Høgskolen i Telemark
Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

002 Samfunnsøkonomi

06.01.04

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål
Sidetal:	3 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Kalkulator uten eller med tømt minne
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

Oppgave 1 (20 %)

a) Forklar følgende begreper:
- realkapital
- indifferenskurve
- konsumprisindeksen
- naturlig arbeidsledighet
- kredittmultiplikator

Oppgave 2 (40 %)

a) Forklar og illustrer prisdannelsen for et gode ut fra tilbud og etterspørsel.
b) Hva skjer om det blir innført en effektiv maksimalpris i det aktuelle markedet?
c) Hva menes med priselastisitet i etterspørselen? Hvordan vil du forklare at etterspørselen etter mat er mindre priselastisk enn etterspørselen etter sydenturer?

Betrakt en bedrift som produserer ett gode. Bedriftens kostnader er gitt ved $K(X) = 18000 + 20X^2$ der X er produktmengden. Etterspørselen for det aktuelle godet er gitt ved $Y = 100 - 0{,}025p$ der p er produktprisen.

d) Bestem bedriftens grensekostnader og enhetskostnader. Illustrer/tegn opp i et diagam.
e) Anta at bedriften er pristaker og søker størst mulig fortjeneste. Vis at bedriftens produkttilbud da er gitt ved $X = 0{,}025p$ for $p > 1200$. Vis også at $p = 2000$ når tilbud = etterspørsel og bedriften er alene i markedet.
f) Regn ut den vanlige monopoltilpasningen. Sammenlign denne med tilpasningen i e) og regn ut samfunnsøkonomisk effektivitetstap.

Oppgave 3 (40 %)

a) Det norske nasjonalregnskapet for året 2002 viser (alle tall i mrd. 2002-kroner): Brutto realinvestering 288, kapitalslit 215, offentlig forbruk 332, privat forbruk 685, import 415, handelsbalanse 215, rente- og stønadsbalanse -15. Vis at eksporten var 615 og BNP 1520. Regn ut disponibel inntekt og samlet sparing for Norge i 2002. Hva vet du om de former denne sparingen antar?

b) Betrakt en situasjon med likevekt i både produkt- og arbeidsmarkedet i utgangspunktet. Anta så et fall i etterspørselen etter varer og tjenester. Gå ut fra at produktprisene er fleksible mens det nominelle lønnsnivået er rigid. Hva vil

skje med reallønn, sysselsetting og produksjon? Er resultatene i samsvar med hva du/vi vet om økonomiske konjunkturer?

Anta så følgende makroøkonomiske relasjoner:

$$C + I = 0{,}8(R - T) - 1000r + b$$
$$A - B = -0{,}3R + 800v + g$$
$$r = r^* + (Ev - v)/v$$

der R er nasjonalprodukt, C er privat forbruk, I er private realinvesteringer, A er eksport, B er import, T er netto skatter, r er rentenivå i landet, r* er rentenivået i utlandet, v er valutakurs, Ev er forventet valutakurs om én periode, og b og g er parametre.

c) Forklar/begrunn hver av disse relasjonene.

d) Betrakt relasjonene som del av en såkalt multiplikatormodell (Keynes-modell). Gjør spesielt rede for generalbudsjettligningen i den sammenheng. Vis at den såkalte IS-kurven kan skrives: $R = 2(G - 0{,}8T - 1000r + 800v + b + g)$.

e) Anta et system med fast valutakurs og at denne kurspolitkken oppfattes som troverdig. Begrunn at vi da har $r = r^*$. Hva kan myndighetene da gjøre for å stabilisere den økonomiske aktiviteten i landet? Illustrer ved utregninger, for eksempel ved å gå ut fra et negativt etterspørselssjokk i økonomien ($\Delta b = -10$ for eksempel).

f) Anta så et system med flytende valutakurs. Analyser virkningene av at sentralbanken i landet setter ned renta. Illustrer ved utregninger, for eksempel virkningene av en rentereduksjon på ett prosentpoeng når $r = r^* + 1\%$ i utgangpunktet og $Ev = 1$ (og forblir uendret).